

Andrzej Kędziora

**ZAMOJSKIE PLSP
W OGŁOSZENIACH DYREKTORSKICH
(1950/51 – 1952/53)**

W zbiorach zamojskiego Archiwum znajduje się duża liczba dawnych akt szkolnych. Pytanie – w jakim stopniu odzwierciedlają życie szkoły w tamtych czasach. Na archiwalną dokumentację szkolną składają się akta organizacyjne, głównie plany i sprawozdania oraz akta przebiegu nauczania (protokoły rad pedagogicznych, arkusze ocen, duplikaty świadectw). Są jeszcze, często bardzo spektakularne, kroniki szkolne i klasowe. Wymienione akta z pewnością rzetelnie i bogato dokumentują działalność szkoły z punktu widzenia organu nadzorującego. Dokumentacja sprawozdawcza, finansowa zawiera rozległą, ale i specyficzną wiedzę o życiu szkoły. Protokoły rad pedagogicznych skupiały się na okresowej analizie działalności pedagogicznej szkoły i jej bieżących problemach. Myliłby się ktoś, kto sądzi, iż po latach odnajdzie tam całą zapamiętaną z młodości barwę życia szkolnego. W protokołach rady pedagogicznej dominuje element organizacyjny i dydaktyczny, są sprawozdania, odnotowane incydenty. Dla potomnych w protokołach pozostaną też skrupulatnie zestawiane, nazwiska „dwójkowiczów” na każdy z okresów szkolnych. Te w jakimś stopniu krępujące dane nie ulegną więc „zatarciu”. Z tej perspektywy dla szkoły problemem nie byli najlepsi uczniowie. O nich przeważnie nikt nie znajdzie tam chwalebnej wzmianki.

W aktach szkolnych są spotykane również książki zarządzeń dyrektora i to one dostarczają najbardziej bezpośredniego kontaktu z odległą szkolną rzeczywistością. Różnią się od „spatynowanych” wpływem czasu, sentymentalnych wspomnień uczniowskich, przez surowy, nie wygładzony obraz tamtych lat.

Rodzaj, częstotliwość zarządzeń to często kwestia stylu zarządzania, osobowości. Odbija się w nich jednak nie tylko indywidualność dyrektora, charakter szkoły, ale przede wszystkim czas w którym funkcjonowała.

Halina Rogińska była postacią nietuzinkową, pedagog, ale przede wszystkim animatorka kultury, reżyser, poetka¹. W 1947 r. stanęła na czele Państwowego Liceum Sztuk Plastycznych. Pod jej rządami szkoła przeżyła swój złoty okres. Ze szkoły wychodzili późniejsi znani artyści. Liceum zasłynęło oryginalną działalnością kulturalną („Paleta”, „żywe obrazy”), czy sportową (szermierka).

Na co dzień jednak szkoła borykała się z rzeczywistością, jak każda inna z instytucji oświatowych tamtego czasu – z jednej strony surowe powojenne warunki materialne, z drugiej kulminujący wtedy stalinizm. Jak w tej sytuacji radziła sobie przedwojenna inteligentka? Odpowiada na to po części lektura jej zarządzeń wewnętrznych. Książki zatytułowane „Zarządzenia Dyrektora dla Rady pedagogicznej i młodzieży” zachowały się od roku 1950 r.² Pisane były osobiście przez Halinę

---

¹ A. Kędziora, *Encyklopedia Miasta Zamościa*, Zamość 2012, s. 583.

² Archiwum Państwowe w Zamościu, Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych w Zamościu, sygn. 17 (lata 1950-1951), 18 (1951-1952) i 19 (1952-53). Są to bruliony A4 zawierające 191, 180 i 186 zapisanych stron.

Rogińską, miały strukturę dwuczęściową³. Pierwsza część kierowana była przeważnie do Rady Pedagogicznej, z parafkami nauczycieli potwierdzających zapoznanie się z zarządzeniem, druga zatytułowana „Do młodzieży”, z wymienionymi klasami i podpisami prawdopodobnie dyżurnych zobowiązanych do odczytania ich treści.

Zwraca uwagę duża częstotliwość ogłaszanych zarządzeń, faktycznie najczęściej bieżących informacji dotyczących szkolnej codzienności. Do nauczycieli kierowany był przekaz związany z bieżącą organizacją nauczania, zastępstwami, wyjazdach kierownictwa na narady, szkolenia, itp. O wiele ciekawszą lekturę stanowi część zarządzeń kierowanych do uczniów i to one są przedmiotem naszego zainteresowania. Dokonany tutaj wybór obejmuje okres od 5 IX 1950 r. do 29 VI 1953 r. Częstotliwość „wypisów” z czasem ograniczono z uwagi na ich powtarzalność. Oczywiście zamiarem było przytoczenie tych najbardziej charakterystycznych, ale i często wartościowych ze względu na walory dokumentalne.

Z pewnością powodem, dla którego przytoczony został i to tak obszernie wybór ogłoszeń, jest szczególny czas, którego dotyczą. Ukazują w jakich realiach kształtowały się przyszłe artystyczne osobowości, w tego rodzaju szkole reprezentowane przecież ponadprzeciętnie, o czym zresztą świadczy wysoka wówczas renoma zamojskiego „plastyka”⁴.

Sens ówczesnej aktywności politycznej i społecznej, w którą angażowano młodzież stanowiły wieczornice, masówki, pogadanki, gazetki ścienne. Obowiązkowo należało wysłuchać radiowego przemówienia prezydenta, w tym celu przychodząc po południu do szkoły. Czczono każdą rocznicę urodzin Stalina, Lenina (i jego śmierci), Bieruta, np. recytacją zbiorową „Bolesław Bierut”, powstania Armii Czerwonej. Do rytuałów tamtego czasu należały wszelkie antykapitalistyczne manifestacje. Negatywnym ich bohaterem były przeważnie Stany Zjednoczone, Zachodnie Niemcy. Szkoła przeszła do historii zamojskich pochodów pierwszomajowych demonstrując olbrzymie karykaturalne maski czołowych imperialistów tamtych czasów⁵. Jednej z kukieł – Trumana – po zakończeniu roku szkolnego w 1953 r. poszukiwano w zamojskich koszarach (29 VI 1953). Olbrzymi wydźwięk propagandowy nadawano takim międzynarodowym wydarzeniom, jak np. Kongres Pokoju. Znajdujemy tu przykłady reżyserowanej spontaniczności (21 XI 1950). Przed lekcjami obowiązywało odśpiewanie Hymnu Młodzieży i pieśni masowej (24 II 1951). Młodzież tkwiła więc mocno w epoce, angażowana np. do propagowania spółdzielczości. Przyszli inteligeni, zresztą w sporej części synowie chłopscy poznawali pracę fizyczną, wyjeżdżając na wieś do zbierania ziemniaków, czy chmielu.

Kulturę najczęściej reprezentował radziecki film (niezależnie od propagandowych intencji młodzież musiała zapłacić jeszcze 90 gr – 11.XI), muzyka, literatura, a także nauka, z bohaterem tamtych lat Iwanem Miczurinem (7 XII 1950). W zarządzeniach widoczna jest stała obecność ZMP, ideologicznego „part-

³ W trzeciej z cytowanych ksiąg zanika podział na zarządzenia nauczycielskie i uczniowskie.

⁴ *Państwowe Liceum Sztuk Plastycznych im. B. Morando w Zamościu 1945-2005*, wyd. zbiorowe, Zamość 2005.

⁵ Były to takie postacie, jak Adenauer, Tito, Franco, czy Eisenhower, zob. Galeria Archiwalna Archiwum Państwowe w Zamościu – zdjęcia z kronik szkolnych PLSP (<http://www.archiwum.zam.pl/displayimage.php?album=lastup&cat=0&pos=36>).

nera” dyrekcji. Szkoła edukowała pozalekcyjnie, często w trybie nakazowym za pośrednictwem filmów naukowych, wystaw (muzeum), koncertów (filharmonia).

Obyczajowy rys zawierają te zarządzenia, które odnoszą się do powojennych realiów, nazywając rzecz wprost – biedy. Dyrektorka zwalniała z obowiązku obecności na wiecu, gdy ktoś miał podarte buty (28 III 1952), troszczyła się o ubrania dla najbiedniejszych, dysponowała darami „Caritasu”. Spotykamy się z egzotycznymi dzisiaj problemami, ale i z dawno zapomnianymi słowami, np. kana-dyjka⁶.

Zwracała uwagę troska o zdrowie uczniów i szczegółowe polecenia dotyczące ubierania się, włącznie z takimi sformułowaniami: *narażenie zdrowia będzie karane* (25 IX 1952).

Nade wszystko Rogińska starała się utrzymać w ryzach młodych ludzi, czasem nawet przesadnie, na przedwojenną modłę, ściśle regulując życie szkoły i internatu. Po wielekroć pada kwestia białych bluzek, bądź białych kołnierzyków przy fartuszkach lub mundurkach. Są restrykcyjne nakazy noszenia czapek (*obowiązują srebrne sznurki*), legitymacji. Zwłaszcza obowiązek przepustek do wychodzenia na miasto brzmiał paradoksalnie (14 III 1951). Szkoła znajdowała się w centrum Starego Miasta, nieogrodzona, więc umownym terenem szkolnym był zawsze szeroki chodnik od strony południowej budynku. Na życie szkoły wywierał wpływ budynek szkolny, dawny kościół, którego wnętrza niosły wiele niecodziennych problemów, w zwyczajnej szkole trudnych do zaakceptowania, tu dodających jej specyficznego klimatu.

W jednym budynku ze szkołą funkcjonowało kino, traktowane jednak z dużym dystansem. Według Rogińskiej było przyczyną tracenia czasu i pieniędzy na próżno. Zabronione było uczęszczanie na ostatni seans o 19-tej (21 XII 1950). Pełen dezaprobaty ton dotyczył wałęsania się po mieście. Uczennicom nie wolno było przebywać w towarzystwie obcych mężczyzn na ulicy, w parku, kinie (11 XI 1951), z drugiej jednak strony bez problemu typowano uczennice na zabawę do koszar (4 V 1951).

W szkole dochodziło do aktów dewastacji, przewija się kilkakrotnie sprawa uszkodzenia fortepianu. To jeden z nielicznych momentów, gdy Dyrektorkę ponoszą nerwy i daje upust emocjom sformułowaniami całkowicie odbiegającymi od trybu przyjętego w ogłoszeniach (6 XII 1950). Wprowadza też zbiorową odpowiedzialność finansową za ten akt dewastacji, po 5 zł od chłopca, gdyż jak pisze – *Tylko chłopcy mogli posuwać fortepian* (15 I 1953).

Księgi zawierają i takie sekwencje. Przed jedną z zabaw szkolnych młodzi mężczyźni otrzymali wytyczną, co do stroju, m.in. butów bez cholew, a pozytywnie widziany był na takiej potańcówce strój ludowy (13 II 1952). Innym razem młodzież na zabawę w parku nomen-omen ludową miała zaprosić rodziców (19 IV 1952). Z jednej strony pochwalano ludowy strój, z drugiej uczennicę dyskwalifikowały jako nieprzepisowe: koraliki i koronki, nawet na fotografii – stwierdzając, że takowe fotografie są nieważne (25 IX 1952). Dzisiaj anachronicznie brzmią kierowane do młodzieży polecenia o przygotowanie ozdób ze słomy i wydmuszek, laleczek w strojach różnych dzielnic (18 XII 1951).

---

⁶ Popularna po wojnie krótka kurtka w stylu militarnym pochodząca z nadsyłanego do Polski zza oceanu demobilu wojskowego.

W tekstach zarządzeń dokonano niewielkich zmian polegających na rozwinięciu z zasady skrącanych przez Rogińską wyrazów, jak: kt. (który), kl. (klasa), ucz. (uczeń). Pozostawiono charakterystycznie zapisywane godziny, również specyficznie nadużywane myślniki, tu wielokrotnie zastępujące kropki i przecinki.

1950 r.

5.IX – *Przerwy młodzież spędzać powinna poza klasą; I kl B, II kl B, i kl III w sali gimnastycznej Kl. I A, II A i IV w świetlicy. Okna otwierać podczas dużej przerwy. W dni pogodne młodzież schodzi na chodnik przed szkołą i spaceruje w obrębie gmachu szkolnego nie robiąc tłoku i hałasu.*

Odrabianie lekcji odbywać się będzie na terenie szkoły - młodzież żeńska w stołówce, młodzież męska w klasie I A (świetlica) i kl. II A. Od g 17 do 19 odrabianie lekcji - po kolacji czytanie pism w świetlicy. Młodzież spoza internatu może uczęszczać do świetlicy. (sygn. 17, s. 3)

11.IX – *Dnia 12 b.m. na I-szej lekcji odbędzie się pogadanka o spółdzielczości w kl. I A (świetlicy) – Wszystkie klasy zbiorą się by wysłuchać pogadanki, potem odbędą się lekcje według rozkładu z sekretariatu. (s. 6)*

13.IX – *Uczennice w szkole obowiązane nosić fartuszki czarne, które można nabyć na ul. Bazyliańskiej w sklepie spółdzielczym. (s. 7)*

14.IX – *Internatki wszystkich klas od dzisiaj będą odrabiać lekcje w kl. II A i w kl. I A (świetlicy) razem z chłopcami z internatu. Od g. 19 czynna Czytelnia do g. 21. W godzinach nauki obowiązuje cisza bezwzględna. (s. 7)*

22.IX – *Jutro dnia 23 b.m. (sobota) młodzież kl III i IV w ramach społecznej pracy S.P.⁷ uda się do Jarosławca do P.G.R.⁸ na roboty w polu. Odjazd z przed szkoły punkt o g. 8. praca przez 6 g. Żywnienie na miejscu. Ubiór odpowiedni do pracy fizycznej. Obecność obowiązkowa tak jak w szkole – usprawiedliwia nieobecność tylko świadectwo lekarskie. (s. 10)*

23.IX – *Jutro niedziela. 24 b.m. zbiórka całej szkoły na placu przed szkołą o g. 9. następnie wymarsz przed Ratusz. Młodzież przyjdzie w czapkach. Z. M. P.⁹ w mundurkach a kto nie ma przynajmniej w czerwonym krawacie. Ubrać się czysto. (s. 12)*

24.IX – *Mamy adapter – młodzież co tygodnia może go wykorzystać – posłuchać muzyki lub potańczyć. Są to rozrywki świetlicowe tylko dla młodzieży naszej szkoły. Nie wolno zapraszać braci, sióstr itd. z innych szkół – bo zabawy nabrałyby charakteru międzyszkolnego lub dancingu publicznego. W razie powtórzenia się, że obca młodzież wchodzi nieupoważniona i powołuje się na wasze zaproszenie – będziecie usuwani*

---

⁷ Służba Polsce.

⁸ Państwowe Gospodarstwo Rolne.

⁹ Związek Młodzieży Polskiej.

raz na zawsze z zabawy świetlicowej i zabawy mogą zostać zawieszone. (s. 13)

2.X – *Młodzież żeńska zgłosi zapotrzebowanie na czarną satynę fartuszkową, na biały jedwab na bluzki mundurkowe i na wełnę na spódniczki. Cen podać nie możemy, lecz będą hurtowe. Wykaz zapotrzebowań każda klasa odda w sekretariacie do soboty. Materiał będzie sprowadzony. (s. 20-21)*

3.X – *Jednocześnie proszę o przeprowadzenie z samorządem klasowym i Z.M.¹⁰ sprawy dożywiania bezpłatnego (II śniadanie) – kto rzeczywiście nie może zapłacić za śniadanie i takowego potrzebuje. Mamy również ofiarowane przez Kom. Rodziców 7 par obuwia damskiego i 3 jesionki męskie dla potrzebujących. (Obuwie b. mały rozmiar). (s. 21)*

7.X – *Jutro o g. 9 zaczną się popisy na stadionie zespołów ludowych. O g. 17 w naszej świetlicy odbędzie się wieczór literacki poświęcony twórczości Wład[ysława]Broniewskiego zorganizowany przez kl. IV. Młodzież tłumnie przybędzie, by się zaznajomić z działalnością 30-letnią poety rewolucjonisty. (s. 24)*

9.X – *Klasy dostają bony na bezpłatne II śniadanie oraz ci, co zapłacili – na płatne. Na dużej przerwie młodzież dostanie śniadanie w prac. rzeźby (czasowo) przez okienko. Ustawić się w kolejkę obok kolejki internatu – zjeść przy stołach i oddać kubeczek. Śniadania będą wydawane tylko na bony. Kto zgubi bony – straci śniadanie.*

Stwierdzono, że młodzież męska z pierwszych lub drugich klas (jakieś jednostki) przekroczyła zakaz niszczenia sprzętu szkolnego i to b. cennego, gdyż uszkodziła fortepian. Sprawca musi być zgłoszony – inaczej wszyscy chłopcy klas młodszych poniosą dużą karę pieniężną. Termin 2 dni. (s. 26)

14.X – *Dziś przed południem będzie na terenie szkoły lekarz, który zbada młodzież zgłaszającą się z niedomaganiem, które ewentualnie nie pozwoliłoby wziąć udziału w jutrzejszych „marszach jesiennych”. Młodzież będzie zgłaszać się indywidualnie począwszy od klas najniższych. (s. 28)*

24.X – *Stwierdzono, że jednostki z naszej młodzieży szkolnej nie szanując czapki szkolnej pożyczają takowe obcej młodzieży. Robić tego surowo się zabrania i stwierdzenie podobnego faktu pociągnie na te jednostki karę. Młodzież powinna wszelkimi sposobami uszanować swoją czapkę, strzec jej i nosić stale. Materiał na czapki już ma spółdzielnia Rozwój – trzeba się starać o daszki i z daszkiem udać się do spółdzielni by czapki w jak najkrótszym czasie posiadała cała młodzież.*

Jednocześnie przypominam, że każdego ucznia i uczennicę obowiązuje posiadanie przy sobie legitymacji szkolnej. Legitymacje trzeba zabezpieczyć od zniszczenia i zgubienia gdyż to pociąga konieczność ogłoszenia w prasie,

---

¹⁰ Zespół Młodzieży.

duży koszt i trudności Legitymacji nie będzie się wydawało ostatniego dnia przed wyjazdem kolejną.

Niech młodzież zapamięta, że legitymacja ma godło państwowe, że jest dowodem tak, jak czapka przynależności do danej szkoły i że wszelkie nadużycia tych przywilejów dowodzą braku wartości danego osobnika jako członka zespołu i obywatela państwa. (s. 33)

30.X – *We środę, dn. 1 listopada dzień wolny od nauki. Młodzież będzie mogła we wtorek udać się do domu, jeśli mieszka blisko i ma warunki, pieniądze i ciepłe ubranie. (s. 36-37)*

2.XI – *Wyjazd na roboty w ramach S.P. w sobotę dnia 4 listopada o g. 8 odjazd do Jarostawca. Pojadą tym razem kl. II B i kl. III. Dziś młodzież zrobi listę obu klas (ucz. Kiszka Bogdan). Zwolnieni mogą być tylko ci, którzy są po chorobie lub nie mają całkiem ciepłego ubrania. Ubrać się na przejazd samochodem jak najcieplej i zabrać coś do jedzenia. (s. 39)*

10.XI – *Dziś na dużej przerwie młodzież zbierze się w kl. I A - świetlicy na zebranie w b. ważnych i pilnych sprawach. Podczas zbierania obowiązuje porządek. Kl. II A zgromadza się w drzwiach swojej klasy. Klasa IV dookoła okrągłego stołu – kl. III zajmuje wolne miejsca we wnęce od drzwi na lewo – kl. II B i I B pomiędzy kl. I A. Będą to stałe miejsca na zebrania. (s. 45)*

11.XI – *Dziś o g. 17 odbędzie się film Radziecki. Dla młodzieży wstęp po 90 groszy. (s. 46)*

14.XI – *Jutro dn. 15 b.m.: o g. 15.30 zbiórka młodzieży w szkole, by pod przewodnictwem organizacji Z.M.P. udać się pod Ratusz na caprtyk w związku z II Kongresem Pokoju¹¹, który od dnia 16 do 21 XI odbędzie się w Warszawie. Każda klasa przygotowuje po 4-6 gotąbków plastycznych (wzór ustalić) oraz wysokie 2 1/2 metrowe tyczki, by te gotąbki nieść. Z.M.P. przygotowuje szturmówki i transparenty z hasłami pokoju oraz swoje oznaki. Lekcje będą skrócone do g. 14.25 by młodzież mogła zjeść obiad. (s. 47)*

18.XI – *W poniedziałek młodzież przyjdzie do szkoły w fartuszkach lub mundurkach (białe kołnierzyki lub czerwone krawaty). (s. 49)*

21.XI – *Oczekujemy wciąż gości zagranicznych, przygotowania nie są wykończone.*

Z.M. wytypuje w każdej klasie wznoszących hasło do wspólnego okrzyku który młodzież zgodnym chórem pochwyci. (s. 50)

22.XI – *Dziś o g. 17 młodzież zbierze się tłumnie by wysłuchać przy głośniku manifestacji pokojowej na wiecu w Warszawie łącznie z zakończeniem II Kongresu Światowego Pokoju. (s. 51)*

23.XI – *Młodzież idąca do pracowni rzeźby przez schody rozbierać się będzie w przedpokoju prowadzącym do sekretariatu. Okrycia bez wieszaków będą konfiskowane i trzeba je będzie wykupić u woźnego Michała lub*

---

¹¹ Kongres Pokoju.

Michałowej – płacąc po 30 groszy. Brak wieszaków źle świadczy o porządku właściciela palt oraz utrudnia rozmieszczenie palt na wieszadłach. (s. 52)

6 XII – *Stwierdzono naganne zachowanie się młodzieży! Uczniowi kl. I B został wykradzony atlas. Kula na schodach zdobiąca wejście znowu została uszkodzona i zeszpecona umyślnie! Młodzież wykryje i zgłosi sprawców – w przeciwnym razie zostaną wszyscy ukarani (podejrzani)! zł za fortepian nabiera znów aktualności – Widocznie bez kar się nie obędzie! Nie rozumiecie odpowiedzialności za swe czyny! Czyny szkodliwe! Będzie się je tępić jako czyny barbarzyńców a gdzież młodzież kulturalna?! (s. 58)*

7 XII – *Jutro dzień wolny od nauki. O g. 11 w sali kina odbędzie się koncert muzyki radzieckiej – poprzedzony odczytem dr. Skotnickiego¹² na temat „Nowe kierunki biologii” (Miczurin). Wstęp wolny. (s. 58-59)*

21.XII – *Wobec nadużywania czasu i masowego uczęszczania do kina w godz. późnych niedozwolonych do przebywania na mieście – zabrania się chodzenia do kina na seanse o g. 19! Można wykorzystać seanse o 15 i 17. Uczęszczać tylko na seanse dozwolone, kształcące i nie za często. Sprawa ta jest ściśle kontrolowaną i młodzież sama musi tę sprawę traktować poważnie, by nie tracić czasu i pieniędzy na próżno. (s. 62-63)*

1951 r.

12.I – *Dziś choinka na terenie naszej szkoły będzie symbolem połączenia wszystkich myśli i uczuć życzeniami na rozpoczęty Nowy Rok, by praca nasza dla dobra ojczyzny płynęła w pokoju! Młodzież zgromadzi się w świetlicy, tu się rozbierze i będzie oczekiwała hasła wejścia do sali z płonąącą choinką – poczem rozpocznie się program. Na zakończenie do g. 21 młodzież potańczy. (s. 66)*

10.II – *Młodzież jadąca na wycieczkę przygotowuje się do podróży tak, by w poniedziałek lekcje odbyły się normalnie. Wszystkich obowiązują czapki szkolne, schludny wygląd, ubranie ciepłe, nie obciążać się walizkami – natomiast wskazane są plecaki i na 2 uczestników 1 koc, 1 nóż i kubeczek. (s. 75)*

24.II – *Zgodnie z uchwałą Zespołu Młodzieży od poniedziałku 26 b.m. 10 minut przed 8mą na sygnał dyżurującego zetempowca młodzież wszystkich klas będzie się zbierać w świetlicy i odśpiewa Hymn Młodzieży (i pieśń masową), po czym uda się do swoich klas by po 1szym dzwonku zająć miejsca.*

Dziś o g. 16 odbędzie się przemówienie Obywatela Prezydenta przez radio – Młodzież obowiązana wysłuchać tego przemówienia i kto nie ma radia przyjdzie do szkoły, by razem wysłuchać a potem zdać sprawozdanie. (s. 80-81)

---

¹² Henryk Skotnicki (1898-1972) lekarz okulista, popularny działacz kulturalny.

27.II – W porozumieniu ze spółdzielnią zawiadamiam, że młodzież wszystkich klas może zamówić przez szkołę fartuchy do pracowni w cenie 58 zł sztuka. Fartuchy są obowiązkowe. (...) Jednocześnie informuję, że młodzież może obstalować przez szkołę wiatrówki kanadyjki w kolorze [k]haki. Gatunek i wykończenie w cenie 71 zł 16 gr. sztuka. Jest to praktyczny strój – może zastąpić mundur szkolny Jest mundurkiem dla Z.M.P., więc również wykaz proszę zrobić. Rękawy mogą być krótkie lub długie. Spółdzielnia może także przyjąć obstalunek na fartuszki szkolne czarne lub brąz jedwabne. Kosztorysu nie mam. (s. 83)

2.III – Młodzież nie dba o swoje płaszcze. Brak wieszaków, płaszcze także będą przez woźnego chowane i kary w wys. 1 zł wpłacane. (s. 86)

11.III – Stwierdzam, że zarządzenia z początku roku szkolnego w sprawie obowiązku posiadania i noszenia przy sobie legitymacji szkolnej oraz chodzenie w przepisowej czapce nie weszły w 100% w życie. Są również dane, że młodzież internacka męska i żeńska przekracza regulamin, który zabrania zebrzań najmniejszych nawet w pokojach sypialnych. Celom towarzyskim służy świetlica, naukowym – pracownia. (s. 90-91)

14.III – Przypominam, że na przerwach bez zezwolenia (przepustki) nie wolno młodzieży wychodzić na miasto. Dużą przerwę wolno spędzać na przestrzeni szkoły. Wychodząc trzeba się ubierać ciepłej. (s. 94)

7.IV – W poniedziałek podczas zalesiania terenu miasta od g. 8.45 proszę o dyżur. Młodzież odbędzie apel przed szkołą – po czym uda się czwórkami przed szkołę nr 5 by o 8ej stanąć to pracy. (s. 102)

30.IV – Dziś na zabawę do Liceum Handlowego może się udać delegacja 8 osób z internatu, ci nie biorą udziału w akademii – 2 dziewczyny i 6 chłopców. (s. 102)

5.V – Jutro w niedzielę zespół [słowo nieczyt.] „Polska lud.” wystąpi w Białobrzegach na uroczystości państwowej – wyjazd z przed ratusza. Zbiórka w szkole o g. 9.30. Dziś o g. 17 zgłoszą się uczennice by przygotować i odświeżyć stroje. (s. 115)

10.V – Uczennice, które tańczyły kozaka dziś zwrócą stroje. Brak 1 szort! 1 chustki pokoju [?!], Żle to świadczy o uspołecznieniu i odpowiedzialności tych jednostek! (s. 116)

14.V – Podczas przerw młodzież nie uważa na czas przerwy – 10 m. i spóźnia się na lekcje – wobec powyższego przypominam, że tylko podczas dużej przerwy można spacerować po chodniku, zwracając uwagę na czas (20 min.) i dzwonek. Opóźnienia nie będą usprawiedliwiane. (s. 6)

16.V – Dnia 21 b.m. odbędzie się wycieczka majowa – „majówka” – młodzież zaopatrzy się w żywność na 1 dzień i odpowiednio się ubierze. Sportowcy pomyślą o sportach (piłki, siatkówka). Wszyscy wezmą szkicowniki. (s. 118)

17.V – *Od 17 do 19 szkoła jest otwartą dla odrabiania lekcji szkolnych (uczelnie) musi panować cisza. Od 19 do 21 czynna czytelnia. Internatki do 20 nie powinny być na terenie swych sypialni. Od 20 do 21 mogą przygotować resztę lekcji w intern. O 21 iść na spoczynek – o 22 w internacie cisza – spoczynek.* (s. 119)

30.V – *„Caritas” zamojski ofiarował naszej szkole trochę ubrania i bielizny. Każda klasa przez swoich gospodarzy wytypuje młodzież najwięcej potrzebującą pomocy – z wyszczególnieniem – jakie odczuwa braki w ubraniu i bieliźnie (zwłaszcza dziewczynki, gdyż dla chłopców jest mniej przedmiotów do rozdania).* (s. 124)

6.IX – *Dziś – czwartek – odbędzie się wiec na Rynku w związku ze Złotem w Berlinie młodych bojowników o pokój. Zbiórka całej szkoły o g. 15.20 przed szkołą – po czym wyruszamy na plac przed Ratusz. Strój przepisowy – czapki tylko szkolne.* (s. 114)

10.IX – *Młodzieży mieszkającej w internatach nie dozwala się przyjmować gości – to znaczy koleżeństwa z miasta. Rodziny odwiedzające trzeba przyjmować w salach jak: świetlica, stołówka ewent. korytarz. Koledzy z innych szkół lub z poza szkół młodzież – bez zezwolenia specjalnego nie może mieć wstępu na teren internatu.*

Wyjazdy do domu w niedziele trzeba ograniczyć tylko do bardzo ważnych spraw lub wydarzeń. Czas niedzielny jest przeznaczony na wypoczynek i dopełnienie nauki pracą poza szkolną w organizacjach, świetlicy, społecznej. Wyjazd do domu może mieć miejsce najwyżej 1 raz na miesiąc. (s. 149-150)

13.IX – *Z.M.P. powiatowe wzywa chłopców do pomocy przy uprzątnięciu z gruzów lokalu, który wykańcza dla użytku młodzieży.* (s. 151)

14.IX – *W związku z ogłoszonym już programem zbierania makulatury papieru i ważnością dla Państwa tego problemu – młodzież jest wezwana do współpracy! Wszelkie odpadki papieru nie niszczyć! W każdej klasie będą stały 2 kosze: 1) na odpadki papieru, 2) na śmiecie, ogryzki i.t.p. Odpadki papieru nie brudzić.* (s. 151)

22.IX – *W związku z pojawieniem się na terenie Polski choroby Heine-Medina – minister Zdrowia zarządza – młodzież powinna przestrzegać wzmożonej czystości i higieny w dbałości o zdrowie – w tym celu uczniowie (ice) będą przynosić małe ręczniki w teczkach, by zawsze mieć ręce umyte i czyste. Umywalnia czynna na I p., pod schodami. Rąk myć nie wolno – nie wolno też pić wody surowej – przynosić gotowaną w butelce. Nie przeziębzać się, ubierać się ciepło Wietrzyć klasy, unikać ścisku i przestrzegać czystości osobistej – jak kąpiel ciepła, czysta bielizna.* (s. 154)

6.X – *W poniedziałek wyjazd do P.G.R. w ramach S.P. Zbieranie chmielu 6 g. Zbiórka w szkole o g. 7.30. Zwalniam tylko lekarz szkolny.* (s. 160)

8.X – *Ubrać się ciepło i praktycznie, jak do pracy.* (s. 161)

10.X – Dziś o g. 14 odbędzie się film wyświetlony w Stylowym dla naszej młodzieży: długometrażówka „Szeroka Droga” oraz „Odpowiedź” trwa 2 godz. Dochód na odbudowę Warszawy. Wstęp 1 zł 20 groszy. Zachęcam młodzież wszystkich klas do przyjscia na ten kształcący film i zwalnim z ostatniej lekcji.

Samorządy klas wytypują biedniejsze, potrzebujące ubrania uczennice, które z daru Caritasu otrzymają bluzki lub spódniczki (bluzki przeważnie białe). (s. 162)

16.X – Dziś o g. 15 odbędzie się audycja muzyczna dla naszej szkoły – w programie muzyka i śpiew melodii radzieckiej w związku z miesiącem D.P.Radz.¹³ (s. 165)

18.X – Dziś odbędzie się zebranie aktywu Z.M.P. naszej szkoły o g. 17 w sali kl. I B. Na zebraniu będą członkowie Rady Pedagogicznej w celu dokładnego zaznajomienia się z pracą i zamierzeniami Aktywu, który tak wielką może spełnić rolę na terenie szkoły w realizacji wytkniętych zadań wychowawczych przez Ob. Prezydenta Bieruta i o które w planie naszym walczymy dla dobra młodzieży i Państwa. (s. 166)

24.X – W związku z chłodami i nadchodzącą zimą młodzież musi przestrzegać zamykania drzwi i po przewietrzeniu klas – domykania okien. Wszystkie drzwi zewnętrzne w klatce schodowej, w ubikacjach, w klasach powinno się zamykać, należy to do zagadnień wychowawczych oraz społecznych – oszczędność opał. (s. 170)

3.XI – Jutro zespół artystyczny naszej szkoły uda się do P.G.R. w związku z Akademią 34 rocznicy rewolucji październikowej jechać mogą tylko ci, którzy wezmą udział – program będzie ogłoszony na tablicy. Odjazd punkt g. 13 z przed liceum ogólnokształcącego ul. Akademicka. Trzeba ciepło się ubrać i zabezpieczyć od deszczu, gdyż jest przewidziany. (s. 174)

5.XI – Dziś o g. 16 nasz Zespół Artystyczny wystąpi na akademii w Urz.[ędzie] Bezp.[iecieństwa]. (s. 174)

8.XI – W związku ze zgłoszonymi faktami kradzieży do wyjaśnienia – przypominam wstępne zarządzenia, że do szkoły nie wolno przynosić pieniędzy – jeśli ma ktoś opłaty – na Iszej przerwie wpłacać i pieniądze nosić przy sobie. Zespół Młodzieży powołuję do jak najszybszego zlikwidowania powyższej sprawy! (s. 176)

12.XI – Uczennicom nie wolno przebywać towarzystwie obcych mężczyzn na ulicy, w parku, kinie Nie wolno młodzieży chodzić na zabawy („prywatki”) i na zabawy w innych szkołach – chyba, że szkoła zaprosi i dyrekcja zezwoli. Młodzież w miejscach publicznych musi się zachowywać tak, by nie zwracać na siebie uwagi, nie tamować ruchu, zaznaczać szacunek dla starszych, opiekę dla słabszych. (s. 181)

---

¹³ D. [?] Przyjaźni (Piosenki?) Radzieckiej.

14.XI – Zbiórka odjeżdżających jutro w szkole o g. 7 punktualnie. Ubrać się przepisowo – zabezpieczyć od zimna i deszczu. Wziąć żywność na 1 dzień do teczki lub plecaka oraz ręcznik, mydło, obowiązkowo małe szkiecowniki. (s. 183)

26.XI – Od jutra klasy IIgie i Isze rozpoczną rozbierać się z płaszczy w szatni. Każda klasa zajmie jeden wieszak i oznaczy go numerem swej klasy. Gospodarze klas zgłoszą się dziś po ramiączka, które każdy uczeń dostanie za opłatą 2 zł. 50 gr. Ramiączko oznaczy swoim nazwiskiem i imieniem oraz num. klasy – wszystkiego dopilnuje gospodarz i ramiączka zawiesi na wieszaku według alfabetu – oddzielnie chłopcy – oddzielnie dziewczęta. Każda klasa wybierze szatnego i zastępcę, który przy rozbieraniu się i ubieraniu się klasy będzie odpowiedzialny za porządek w szatni swojej klasy. Szatnia będzie zamknięta przez cały czas nauki. Uczennice powinny mieć swetry lub żakiety w klasach – by w razie potrzeby ubierać takowe. W płaszczu pozostawać nie wolno. (s. 187)

10.XII – Dziś odbywa się w sądzie dla nieletnich rozprawa nad przestępcami nieletnimi na terenie naszego miasta. Delegacje ze szkół będą się tym sprawom przysłuchiwać, by później zagadnienia tam poruszone przekazać młodzieży szkół – dla wzmożenia opieki nad słabymi charakterami. (s. 7)

13.XII – Wobec wybryków młodzieży w zabawie śniegiem – rzucanie do przechodniów, obrzucanie się i zanieczyszczanie sieni – zarządzam, by każdego, kto w ten sposób narusza dobre zachowanie zanotować oraz przyprowadzać do mnie. (s. 9)

18.XII – Jutro we środę odbędzie się o g. 17 próba występów na uroczystość urodzin Gen.[eralissimus] Stalina. Wszystkie klasy przyślą swoich zgłoszonych uczestników dla wyeliminowania [?!] najlepszego programu. Na choinkę po-świąteczną młodzież została zobowiązana przynieść ozdoby – każdy uczeń przynajmniej jedną ozdobę w stylu ludowym: ze słomy, fasolek, jajek (wydmuszki) lub laleczki w stroju ludowym któreś dzielnic. Zespoły art. przygotowują ładne występy świąteczne – by przy choince było przyjemnie i wesoło. (s. 11)

1952 r.

14.I – Uczniom nie wolno uczęszczać na zabawy innych szkół bez zezwolenia Dyrekcji obu zainteresowanych szkół. Młodzież wobec powyższego nie może zapraszać kolegów lub koleżanki na własną rękę bez upoważnienia dyrekcji. Fakty takie miały miejsce i ci będą pozbawieni w bieżącym karnawale uczestnictwa w delegacjach naszej szkoły. (s. 19)

18.I – Młodzież powinna zachować ostrożność i środki zaradcze z powodu epidemii grypy. Ciepło się ubierać, płukać gardło, myć ręce! Do szkoły nie wolno przychodzić w stanie chorobowym, lekcje przerobić w domu i wrócić zdrowym.

Wycieczka dziś odjeżdża do Warszawy – zbiórka o g. 22 w szkole, w świetlicy. Wolno wziąć tylko teczki i ciepło się ubrać. W podróży nie wolno nigdzie oddalać się bez specjalnego zezwolenia. Nie chodzić po wagonie nie otwierać okien, starać się przespać, by w Warszawie mieć dobre samopoczucie. (s. 22)

21.I – W związku z rocznicą śmierci Włodz.[imierza] Lenina wczoraj odbyła się Wieczornica urządzona staraniem kl. II A. Opracowanie programu i poziom całości zasługuje na specjalne wyróżnienie, gdyż młodzież tej klasy dowiodła, że umie zespołowo pracować i bez żadnej pomocy zorganizowała, przeprowadziła i zlikwidowała [?] wieczornicę pełnowartościową pod każdym względem! (s. 23)

22.I – Dziś o g. 18 w sali Róży Luksemburg¹⁴ odbędzie się odczyt „Spotkanie z literatem” Bieńkowskiej – zachęcamy młodzież do wykorzystania okazji wartości kulturalnej – tak rzadkiej w naszym mieście! (s. 24)

25.I – Dziś o g. 13.30 czyli na 8 lekcji wygłoszony zostanie referat dra Stanisława Papierkowskiego pt „Marksizm w językoznawstwie” w auli liceum im J. Zamojskiego. Chociaż nie ma w b.r. szkolnym klasy maturalnej – klasa IV i IIIB może się udać na ten ciekawy referat znanego polonisty. Wstęp bezpłatny. (s. 26)

13.II – [zabawa szkolna] Uczennice obowiązują białe bluzki i ciemne spódniczki – uczniów możliwie ciemne marynarki i buty bez cholew. Mogą być stroje ludowe. (s. 36)

22.II – Jutro odbędzie się zabawa w Liceum Mechaniki Rolnej Z kl. IIgich trzeba wytypować 20 uczennic i 4 uczniów, którzy chcą się zabawić i liczbę przestać do zatwierdzenia. Początek zabawy g. 16.00. (s. 42)

23.II – Jutro o g. 17 odbędzie się Wieczornica poświęcona 34 rocznicy powstania Armii Czerwonej. Program oficjalny, artystyczny i zabawa świetlicowa – wewnętrzna. (s. 43)

27.II – Dziś o g. 16.30 odbędzie się otwarcie wystawy objazdowej w Muzeum p.t. „Pokój zwycięża”. Młodzież w godzinach wolnych powinna zwiedzić tę wystawę. (s. 44)

3.III – W związku z potrzebą zorganizowania zespołu muzycznego w szkole (zamiast chóru) podjął się kierownictwa prof. Bryk Tadeusz. Dziś zebranie organizacyjne zespołu o g. 17 w świetlicy. Obowiązkowo przychodzą Such Franc. i Stasiuk Stan., Huk Jerzy, Stopa T., Wójtowicz Janusz, Szewczyk Jan, Wszola Eug., Smyrski Bogdan, Siwiłło Wanda. Zadaniem zespołu będzie podniesienie umuzykalnienia szkoły, reprezentacja na zewnątrz oraz rozszerzenie możliwości kulturalno-rozrywkowych. Za postępy w pracy będą noty i odznaczenia. (s. 46)

7.III – Dziś na lekcji 8 odbędzie się wyświetlenie filmu naukowego – młodzież zbiera się w świetlicy i zajmuje w spokoju swe miejsca. (s. 48)

---

¹⁴ Ówczesna nazwa sali „Consulatus” w Ratuszu.

24.III – *Jutro zespół naszej szkoły wystąpi przed zjazdem przodowników wsi w Styłowym – program krótki (30 min.) wypełnią 2-3 recytacje odnoszące się do wsi. Śpiew – kl. III B i kl. II A oraz tańce ludowe – kujawiak, polka. Młodzież dziś do mnie się zgłosi z programem. Organizacją zajmie się kol. Borowski¹⁵ – można zgłaszać się na ochotnika. (s. 56-57)*

28.III – *Dziś odbędzie się capstrzyk przed ratuszem młodzieży szkół zamojskich poświęcony Tygodniowi Międzynarodowemu Federacji Młodzieży. Zbiórka naszej szkoły o g. 15.20 czyli zaraz po lekcjach na chodniku przed szkołą. Nieobecność może usprawiedliwić tylko podarte obuwie lub choroba. (s. 57-58)*

3.IV – *Dziś na lekcji 7 mej odbędzie się masówka w świetlicy poświęcona sprawie mordu politycznego w Atenach. Przeprowadzi ją organ Z.M.P. Obecność wszystkich klas obowiązkowa. (s. 59)*

5.IV – *Dziś odbędzie się wieczornica poświęcona twórczości wielkiego naszego poety i wieszczą Juliusza Słowackiego – zorganizowana przez kl. III B. Początek po wcześniejszej kolacji internatu o g. 18. Młodzież zobowiązana skorzystać z okazji by uczcić jego wielkość i znaczenie – swoim tłumnym przyjściem do świetlicy. (s. 61)*

5.IV – *Młodzież musi wykorzystać ferie by wrócić odpowiednio uporządkowawszy swe potrzeby materialne: obuwie, ubranie, fartuchy, przede wszystkim czapki (obowiązują srebrne sznurki). Uczennice muszą posiadać białe bluzki i granatowe spódniczki. (s. 62)*

18.IV – *60-letnia rocznica urodzin Ob. Prezydenta Bolesława Bieruta. Proszę o przygotowanie dekoracji klas – hasła pod portretami z przemówień – świąteczny wygląd klas. Dekoracją budynku zajmie się Z.M.P. pod opieką i kierunkiem kol. Bartnika. Dekorację (odświeżenie) schodów i klatek przeprowadzi Z.M.P. Proszę kolegów o przeprowadzenie pogadanek na temat czystości i porządku oraz używania ustępów, w których raz po raz przeprowadza się remonty! (s. 63-64)*

19.IV – *O godzinie 18.30 odbędzie się w parku miejskim na korcie tenisowym¹⁶ zabawa ludowa połączona z występami zespołów artystycznych. Młodzież mieszkająca w mieście zaprosi na zabawę rodziców o godz. 15. (s. 67)*

22.IV – *Dziś przez gospodarzy klas trzeba złożyć projekty konkursowe na pochod 1-majowy. Jutro próby recytacji zbiorowej „Bolesław Bierut” wiersz Sterna¹⁷ g. 18. obecność obowiązkowa. W piątek – pojutrze o g. 11 odbędzie się koncert Filharmonii Lubelskiej o*

---

¹⁵ Bernard Borowski (1929-1983) długoletni pracownik i popularny działacz kultury, kierował m.in. wydziałem kultury (miejskim i powiatowym), Powiatowym Domem Kultury i Biblioteką Miejską.

¹⁶ Kort znajdował się wewnątrz bastionu IV, po wojnie nieczynny.

¹⁷ Anatol Sztern (zm. 1968) poeta futurysta.

wysokiej wartości artystycznej z udziałem śpiewaczki operowej – będzie to na 4ej ewentualnie na 5ej lekcji. Wstęp 1 złoty. (s. 69-70)

23.IV – Kto uszkodził nową szafkę w sali konferencyjnej podczas wycieczki do Krakowa, która została wstawiona na adapter, radio i płyty. Szafka została porysowana umyślnie. Zgodnie z zagadnieniem wychowawczo-obywatelskim czyn ten piętnuję w tym miejscu publicznie. Sprawcę uważamy za konieczne wykryć gdyż posądzenie obciąża wszystkich tych, którzy mogli przebywać w sali konferencyjnej. Uszkodzenia na fortepianie i na tej szafce dowodzą, że wśród młodzieży są jednostki o instynktach barbarzyńców i tych wpisuję tu do kroniki szkolnej a młodzież całą robię odpowiedzialną by czyny tak występne nie powtarzały się więcej. (s. 70)

25 IV – Po koncercie cała młodzież ustawi się przed szkołą na chodniku i odbędzie się ćwiczenie sprawności i marsz. (s. 72)

26.IV – Stwierdzono już, że młodzież waha się, jeździ na rowerach w godzinach, gdy trzeba odrabiać lekcje – nauka nie daje dobrych wyników chociaż już zbliża się koniec roku. W godz. niedozwolonych po 9ej spotyka się uczniów (ice) na spacerach. Wczoraj komisja 1 uczennicę wylegitymowała. Trzeba to ukrócić! Nazwiska są notowane! Jutro wyścig kolarski sportowców zamojskich – młodzież zamanifestuje swoje zainteresowanie obecnością pod ratuszem! Zbiórka o g. 9 przed szkołą – wymarsz pod przewodnictwem naszego S.K.S.¹⁸ całej młodzieży. Strój przepisowy – białe bluzki, czapki. (s. 73)

30.IV – Jutro o g. 18 po wczesnej kolacji młodzież może zebrać się w świetlicy by się zabawić. Zabawa będzie wewnętrzna – obcym wstęp wzbroniony. (s. 78)

2.V – Od dziś przerywa się akcja dożywiania cz. II śniadania. – gdyż fundusz został wyczerpany a także przydziałów nie dostaliśmy. Młodzież musi sama przynosić sobie II śniadanie. (s. 79)

15.V – Dziś na lekcji czwartej odbędzie się pogadanka na temat spółdzielni produkcyjnych – wygłosi ją profesor Szkoły Rolniczej (Technikum) by młodzież zaznajomić z organizacją i wartościami spółdzielczości wsi i, by młodzież mogła tę ideę przekazywać otoczeniu. Stwierdzono, że młodzież zamiast uczyć się w godzinach nauki łązi po mieście i chodzi do kina. Bez zezwolenia wychowawców chodzenie do kina jest wzbronione. (s. 89)

30.V – Dziś na dużej przerwie młodzież zgromadzi się w świetlicy na masówkę w sprawie wyrażenia protestu przeciw układowi imperialistów zawartego w Bonn¹⁹. Porządkiem zgromadzenia zajmą się dyżurni i Z.M.P. (s. 98-99)

---

¹⁸ Szkolne Koło Sportowe.

¹⁹ Podpisanie konwencji o zakończeniu okupacji Niemiec przez aliantów zachodnich.

7.VI – Jutro o g. 18 w sali Róży Luksemburg (Ratusz) będzie wygłoszony odczyt pod tytułem „Mit i prawda o U.S.A”. Młodzież powinna się tym odczytem zainteresować i pójść go wysłuchać. (s. 104)

17.IX – W związku z historycznym faktem drugich wyborów w P[olsce] Ludowej i odezwą Frontu Narodowego – zanim młodzież zorganizowana w Zespole Młodzieżowym wysunie swój program na walnym zebraniu szkolnym – powołuję do akcji wyteżonej: samorządy klasowe, które zajmą się wykonaniem Gazetek Ściennych.
Temat gazetek: plan 6 letni, wybory, odb. [udowa] W-wy, konstytucja – wszystko co wskazuje na rozwój i wielkość pracy P[olsce]. Ludowej. (s. 151)

21.IX – Wobec zimy młodzież obowiązana mieć ciepłe okrycia i obuwie skórzane w dobrym stanie. Brak takowego jest przekroczeniem wymagań szkoły a tym bardziej internatu. (s. 160)

25.IX – Wobec chłodów trzeba się cieplej ubierać – na przerwy schodzić w płaszczech. Narażenie zdrowia będzie karane. Drzwi wejściowe i wszystkie które mają napisy – zamykać. Sale wietrzyć ale potem okna szczelnie zamykać.

Przynajmniej raz w tygodniu każdy uczeń powinien przejrzeć i poczytać pisma. Polecam: Problemy, Nową Kulturę, Stolicę, pisma radzieckie i Przyjaźń.

Niektóre uczennice zgłosiły nieprzepisowe fotografie – zdjęcia do legitymacji. Obowiązuje ciemna sukienka, biały kołnierzyk a nie koraliki i koronki) – takie fotografie są nieważne. (s. 171-172)

1.X – Dziś o g. 15 odbędzie się wyświetlenie filmu kolorowego „Mazowsze” z dodatkiem przedwyborczym dla naszej szkoły. (s. 180)

24.X – W poniedziałek nastąpi wyjazd do P.G.R. na wykopki 40 osobowej grupy. Młodzież z klas III – wszyscy muszą mieć dobre obuwie i ciepłe ubranie. Słabi nie jadą. Za pracę w P.G.R. młodzież otrzyma opłatę (w naturze – kartofle) oraz utrzymanie – posiłek, o który trzeba się upominać i porozumieć z zarządem P.G.R. (s. 13)

19.XI – Jutro o g. 12 młodzież naszej szkoły pod opieką poszczególnych wykładowców może zwiedzić klasami wystawę w sądzie a o g. 13 w muzeum. Są to wystawy obrazujące Amerykę i rozwój budownictwa socjalistycznego. (s. 24)

13.XII – Dziś odbędzie się odczyt kol. Wawrynówny na temat bardzo dla naszej szkoły fascynujący: Twórczość Leonarda da Vinci. (s. 34)

19.XII – Jutro odbędzie się masówka, na której młodzież złoży zobowiązania klasowe. Trzeba wysunąć zagadnienia spółdzielczości wsi, które jest na ten okres najważniejszym. Jutro łącznie z masówką odbędzie się również krótka akademii poświęcona 73 rocznicy Urodzin Gen [eneralissimusa] J. Stalina. (s. 37)

1953 r.

15.I – Proszę przeprowadzić w klasach zbiórkę á 5 zł od każdego chłopca na pokrycie dorobienia nogi do fortepianu. Tylko chłopcy mogli posuwać fortepian, co przyczyniło się do tak dużej straty. (s. 44)

15.I – Proszę by jutro we wszystkich klasach odbyły się pogadanki o życiu i wielkości Lenina – w rocznicę jego śmierci. (s. 47)

14.II – Jutro odbędzie się na terenie szkoły ogólnoszkolna zabawa z częścią artystyczną, którą zajmuje się Koło Ligi Morskiej. Ażeby zabawa miała dodatni, kształcący towarzyski i propagandowo-polityczny charakter trzeba by wszyscy koledzy a zwłaszcza wychowawcy objęli opieką przygotowania i proces zabawy. (s. 64)

7.III – Dziś na 7 i 8 lekcji odb. się urocz. żałobna masówka pośw. czci Józefa Stalina. Trzeba zająć się w klasach zobowiązaniami młodzieży oraz przygotować salę świetlicy. Proszę o krótkie zebranie Zespołu Młodzieży by uchwalić depeszę do Ambasady Radzieckiej w W-wie. (s. 79)

9.III – Dziś pogrzeb J. Stalina – proszę z młodzieżą zgromadzić się w świetlicy – całe Grono. O g. 17 rozpocznie się audycja – nagrane na płycie uroczystości pogrzebowe – młodzież zgromadzi się w świetlicy, by je wysłuchać. O godz. 16 odbędzie się akademii żałobna w Stylowym, na którą wraz z młodzieżą Zetempowską deleguję kol. Będziejewskiego. (s. 80)

21.III – Dziś o g. 17 odbędzie się wieczornica poświęcona świętu kobiet a następnie po przerwie na kolację w internacie odczyt kol. Dragana „O życiu kulturalnym w Związku Radzieckim” proszę o zorganizowanie młodzieży w swych klasach by wzięła udział. (s. 86)

22.IV – Potrzebne dane o młodzieży, którą należy wytypować na plener do Szczawnicy: 23 ubezpieczone [?] oraz 11 przodowników pracy ze wsi potrzebujących dobrego powietrza oraz wyróżniających się zdolnościami i pracą społeczną (uwzględniając przede wszystkim zespół artystyczny, który zdobywa środki finansowe). (s. 98)

4.V – Proszę o wytypowanie 10-12 dziewczynek na zabawę do Szkoły Lotniczej Klub Oficerski na niedzielę. Zastrzegam, by wytypowane zostały uczennice najlepsze. (s. 110)

20.VI – Dnia 24go od g. 16 rozpocznie się zabawa taneczna z atrakcjami dla całej szkoły – zakończenie roku szkolnego i pożegnanie absolwentów. Po małej przerwie od g. 20-21 odbędzie się zabawa tylko dla klas IVtych i absolwentów. (s. 138)

29.VI – Proszę o zatelefonowanie do Wojska, by oddano maskę Trumana i kukiełkę pacynkę, którą pożyczylimy. (s. 146)